

KOL-15/2011.
(KOL-16/2010-2014.)

J e g y z ő k ö n y v *

**Az Országgyűlés Kolontár melletti vörösiszap-átszakadása miatt
bekövetkezett környezeti katasztrófával kapcsolatos felelősség feltárását és a hasonló
katasztrófák jövőbeni megakadályozását célzó országgyűlési vizsgálóbizottságának
2011. október 18-án, kedden, 13 óra 12 perckor
az Országház főemelet 61. számú tanácstermében
megtartott üléséről**

**A jegyzőkönyv eredeti hitelesített példánya az Országgyűlés Levéltárában megtalálható.*

Tartalomjegyzék

Napirendi javaslat	3
Az ülés résztvevői	4
Elnöki bevezető, a napirend elfogadása	5
A vizsgálóbizottság jelentésének összeállítása, az elkészült részfejezetek bizottságon belüli megbeszélése	5
<i>Dr. Kozéky László szakértő előadása</i>	<i>10</i>
<i>Kérdések, vélemények</i>	<i>12</i>

Napirendi javaslat

A vizsgálóbizottság jelentésének összeállítása, az elkészült részfejezetek bizottságon belüli megbeszélése

Előadó:

Kepli Lajos , a vizsgálóbizottság elnöke

illetve a részfejezetek készítői

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: **Kepli Lajos** (Jobbik), a vizsgálóbizottság elnöke

Ékes József (Fidesz)
Dr. Aradszki András (KDNP)
Gyórfy Balázs (Fidesz)
Gyopáros Alpár (Fidesz)
Lasztovicza Jenő (Fidesz)
Jávor Benedek (LMP)
Ferenczi Gábor (Jobbik)

Meghívottak részéről

Hozzászólók

Dr. Kozéky László szakértő

(Az ülés kezdetének időpontja: 13 óra 12 perc)

Elnöki bevezető, a napirend elfogadása

KEPLI LAJOS (Jobbik), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Köszöntöm a bizottság megjelent tagjait, megkezdjük a mai ülésünket. A mai ülés napirendjén a jelentés megtárgyalása van mint egyetlen, de legfontosabb napirendi pont.

A vizsgálóbizottság jelentésének összeállítása, az elkészült részfejezetek bizottságon belüli megbeszélése

Az egyes fejezetek elkészítői benyújtották az általuk elkészített jelentésrészeket. Mivel ez most lett kézbesítve mindenkinek, ezzel még nem tudunk előzetesen megismerkedni, ezért hogy ha tehetek ilyen javaslatot, akkor az egyes fejezetek elkészítőit felkérném, hogy néhány mondatban foglalja össze az általa megállapítottakat, és akkor ezt meg tudnánk vitatni.

Illetve annyi, hogy még hiányzik itt három részfejezet és az érintettek véleménye, ezután tudjuk teljesen véglegesíteni majd a jelentést. Ezt október 31-ig vagy november 1-jén legkésőbb meg kell tennünk, addig viszont az elkészült részeket most meg tudjuk vitatni, úgyhogy azt javaslom... (*Jelzésre:*), parancsoljon, Ékes képviselő úr.

ÉKES JÓZSEF (Fidesz): Egy javaslat, hisz a bizottság elé került Jávor Benedek által összeállított, már a múlt héten megkapott anyag. Végső soron mi leültünk, akik a fejezetek döntő többségét készítettük, és az az álláspont mindenképpen, hogy ami anyag fejezetenként elkészült, mert bejött még Juhász István anyaga, az 5-ös számú melléklet, ami 3,5 oldal egy grafikonnal együtt. Azt szeretném javasolni elnök úrnak, hogy adjon időt minden olyan képviselőnek, aki még összegésében nem tanulmányozta magát az anyagot, szerintem azt a 20 percet bőven rá lehet szánni. Egyértelmű megállapítások vannak mindegyik fejezetben is. A felelősség többrétű, ahogyan a fejezetekben ez tapasztalható.

Egy dolgot szeretnék még elnök úrtól kérni, hisz a bizottságnak nem az az elsődleges tevékenysége, hogy a nyomozóhatóság helyett végezzen tevékenységet. Mi összeraktunk egy konklúziót, ami szeretnénk, hogy ha az anyaghoz hozzácsatolásra kerülne, ebből látva azt is, hogy ez a tragédia igenis bekövetkezett, ezeknek vannak és lesznek felelősei akár a hatóság, akár a gazdasági szféra területéről. Ezeket a döntéseket majd a nyomozók és az ügyészség, bíróság kellő mérlegeléssel meg fogja hozni, de nem az a cél, hogy Magyarországon egy gazdasági társaság, hogy ha sikerül minden területen a hatósági és egyéb más előírásokat betartani, megszűnését akarná adott esetben maga a bizottság.

Úgy érzem, hogy a konklúzióknak tulajdonképpen ez az elsődleges tartalma, hogy nem ellenséget keresünk, hanem valóban maga a bizottság a tényfeltárás mellett a jövő érdekében fogalmaz és fogalmazott meg az anyagban is dolgokat, amelyek a mindenkori kormány számára, a törvényalkotás számára is jelentőséggel bírnak abból a szempontból, hogy lehetőleg ilyen események ne következhesse be Magyarországon. A másik oldalon pedig ott, ahol az életképesség fennáll, és ahol 6000 munkahely van mégis mögötte, azért lehetőleg úgy próbáljuk meg álláspontunkat kialakítani, egyrészt ezzel üzenve, hogy azokat a bírságokat, amelyek kiszabásra kerültek, azokat valamilyen úton-módon be kell tudni fizetni. Azokat az előírásokat, amelyeket a törvény és a törvényalkotók, mi magunk meghozunk, azokat be kell tartani, és ha ezeket betartják, akkor egészen biztos, hogy minimálisra csökken annak az esélye, lehetősége, hogy hasonló probléma adódhasson a következő időszakban.

ELNÖK: Én most itt gyorsan átfutottam ezt a konklúzióknak nevezett irományt. Ez gyakorlatilag semmit nem tartalmaz. Az a problémám vele, hogy ezt 10 hónappal ezelőtt ugyanígy le lehetett volna írni, ezért kár volt bizottságot létrehozni. Igazából semmi konkrét megállapítás nincs benne. Az, hogy az állami felügyelet hatékony volt és beváltotta a hozzá

fűzött reményeket, az nem tartozik a bizottság hatáskörébe. Igazából a bizottság nevéből is adódóan a katasztrófával kapcsolatos felelősséget kellett vizsgálnia, és azt gondolom, hogy ha a bizottság a végén nem nevez meg felelőst és okokat, akkor gyakorlatilag az egész bizottság működése kérdőjeleződik meg. *(Ékes József: A belső tartalma tartalmaz utalásokat a felelősségre.)* Ez a konklúzió nem az anyag összefoglalása. Ezt akkor minek kell értelmezni? *(Ékes József: Javaslatot tettem arra, hogy át tudjuk nézni a fejezeteket.)* Jó, értem. Igen, mindenképpen meg kellene ismernünk a fejezetek tartalmát. Nem tudom, hogy az ismertek alapján valamilyen hozzáfűznivaló van-e a bizottság részéről, vélemény kialakult-e már az eddigiek ismeretében? *(Jelzésre:)* Alpár, Gyopáros képviselő úr, parancsoljon.

GYOPÁROS ALPÁR (Fidesz): Úgy gondolom, lehetnek megjegyzései a bizottság többi tagjának azokhoz a fejezetekhez, amelyet az egyes képviselők, bizottsági tagok kidolgoztak. Nyilván ehhez érkezi fognak javaslatok, ettől függetlenül a konklúzióknak látom értelmét, hogy részét képezze a jelentésnek részben azért, mert ennek a biztosítéka az, hogy könnyen képviselhető véleményt tud a sajtó vagy a nyilvánosság felé mutatni. Másrészt pedig visszatérek az előzőhöz, hogy nyilván ennek a konklúzióknak a tartalma fog módosulni a beérkezett észrevételek alapján.

ELNÖK: *(Jelzésre:)* Jávor Benedek képviselő úr.

JÁVOR BENEDEK (LMP): Köszönöm szépen. Én most részletekbe menően nem fűznék hozzá véleményt, mert most látom így egyben az anyagot, nincs módom véleményt formálni. Megnéztem ezt a konklúziót, amit külön megkaptunk, illetve igyekeztem a vége felé megvizsgálni, hogy milyen ténymegállapítások, illetve javaslatok szerepelnek a bizottság részéről, és én ezt egy picit kevésnek érzem. Azt gondolom, hogy az a sok ülés, amit itt tartottunk, ennél sokkal több következtetés levonására ad lehetőséget és alkalmat. Többek között kívánatos jogszabály-módosítási lépések, ideértve a kötelező felelősségbiztosítás rendszerének a megvalósítását, amiben egy éve nem történt semmi előrelépés, de hallottunk a hulladékkezelés, veszélyes hulladék, nem veszélyes hulladék minősítés anomáliáiról. Maga az, és ez volt számomra a bizottság működésének az egyik nagy tanulsága, hogy nemcsak az volt a kérdés, hogy veszélyes vagy nem veszélyes a hulladék, hanem ami ott van a tározóban, azt egyáltalán hulladéknak tekintették-e vagy sem, és ebben egymástól eltérő álláspontok fogalmazódtak meg attól függően, hogy éppen melyik volt előnyösebb. Amikor jó volt hulladéknak tekinteni, hulladéknak tekintették, amikor nem, akkor nem tekintették annak, technológiai folyadéknak vagy nem tudom minek tekintették. Ez megint feltár szerintem olyan réseket a hatályos szabályozásban, amelyre nekünk javaslatokat kellene tenni. Nekem egy picit az hiányzik a végéről, hogy pontokba össze van foglalva egy csomó állítás, amivel én, ahogy átfutottam, nagyjából egyet is értek, de ilyen pontszerűen kellene a javaslatainkat is, hogy ilyen jogszabály-módosítás, olyan jogszabály-módosítás, pontosítás, új jogszabály megalkotása. Egyetértve azzal, hogy nekünk nem dolgozunk a nyomozóhatóság jogköreit átvenni, tehát én nem azt hiányolom, hogy itt most állapítsuk meg, hogy ki a vétkes ebben és nyilvánosan vegyük fejét. Majd meglátom, hogy a hatóság esetében milyen megállapítások vannak a szövegben, erről még nem is akarok nyilatkozni, hogy azok vajon mennyire erős megállapítások, de szerintem hasznos lenne, ha a végén egy ilyen javaslat lenne az országgyűlés felé, hát az országgyűlésnek jelentünk tulajdonképpen. Így tud lépni az országgyűlés, hogy meg tudjuk előzni a hasonló katasztrófákat. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm. *(Jelzésre:)* Ferenczi Gábor képviselő úr.

FERENCZI GÁBOR (Jobbik): Köszönöm szépen. Végigolvasva ezt a konklúziót két dolog merült fel bennem. Egyrészt az, hogy tulajdonképpen részint felesleges is lehetne, hiszen ha belegondolunk, maga a jelentés a vizsgálóbizottság munkájának a konklúziója, ami részletesen feltárja, hogy milyen eredményre is jutottunk az elmúlt hónapokban. Másrészt viszont tartalmilag nézve egyébként számomra vállalhatatlan, mert tartalmaz olyan pontokat, amik felvetnek bizonyos kételyeket. Az a bekezdés itt, hogy a kormánybiztos hatáskörének gyakorlása során mindvégig szem előtt tartotta a magántulajdonosok jogait, a társaság üzleti és egyéb érdekeit. Igen, a magántulajdonosok jogait és érdekeit szem előtt tartotta, csak én kénytelen vagyok azoknak az embereknek a szemszögéből vizsgálni az eseményeket, akik pedig kárt szenvedtek a katasztrófa során. Ugyanis én úgy érzem, és egyébként, amikor ezt felvetettük akár bizottsági ülésen, akár plenáris ülésen szóba került ez, akkor a kormánypártok részéről folyamatosan azt hallhattuk, hogy a vizsgálóbizottságnak nem feladata tárgyalni a katasztrófa elhárítását, mi csak az okokkal foglalkozunk. Akkor itt egy paradox állapot fedezhető fel, hiszen itt pont arról van szó, hogy a katasztrófaelhárítás milyen sikeres volt, amit egyébként önmagában sem tudok osztani, hiszen a területen járva, én is elég sokat voltam Devecserben az elmúlt időszakban, bizony a lakosság részéről elég sok a panasz ezzel kapcsolatosan. Arról nem is beszélve, hogy kitüntettek most jó pár intézményt, szervezet, különböző hatóságok vezetőit, de én például hiányoltam azt, hogy egyetlenegy olyan név sem szerepelt a kitüntetettek között, aki például a mentésben konkrétan részt vett volna, a hátán hozta volna ki az áldozatokat a házakból. Én úgy gondolom, ilyenformán bizottsági szinten ez a konklúzió így nem állja meg a helyét, én nem támogatom. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen, (*Jelzésre:*) Ékes képviselő úrnak adom meg a szót.

ÉKES JÓZSEF (Fidesz): Még egyszer szeretnék visszatérni arra, amit elnök úrnak javasoltam, hogy adjon a bizottság tagjainak egy 20 percet, mert azért szerintem 20 perc alatt ez a jó 40 oldal átolvasható, értelmezhető. Nagyon sok megállapítás van benne a felelősség területén, mi nem mondhatjuk azt ki mint bizottság, hogy ő volt a felelős, mert ezt a hatóság és az ügyészség fogja kimondani, mi csak utalást tehetünk erre. Ezek az anyagban úgy látom minden egyes megállapítás környékén úgy a hatóság irányába, mindpedig a magántulajdon és a tulajdonos irányába is megtalálhatók. Megtalálhatók azok is, amiket Jávor Benedek felvetett, maga a különböző törvényi helyek hiányosságai, azok folyamatossága és azok levezetése, az azóta történt intézkedések, lépések, törvényi módosítások. Ezek is megvannak magában az anyagban. A víz kérdései elég tökéletesen benne vannak, amit Juhász István is maga részéről összeállított, és magának az eljárási rendnek a szervezéstől a végrehajtásig, a tervező felelőssége, és tulajdonképpen arra is megvan a megfelelő utalás. Ezen keresztül tulajdonképpen a teljes anyag így kompletten kezelhető.

Az, hogy a konklúzió mivel kerül még kibővítésre, ez a bizottság hatásköre. Itt elsődlegesen az volt a kérés elnök úr részéről, és a bizottság is abban foglalt állást a múlt heti ülésén, hogy készüljön el maga a jelentés. A jelentés kerüljön abba az állapotba, hogy az a megfelelő minisztériumoknak, minisztereknek, gazdasági társaságnak kiküldhető legyen véleményezésre, és a jövő héten pedig kerüljön olyan állapotba, hogy valóban maga a bizottság a parlament elé tudja terjeszteni a jelentést. Tehát egy bővebb konklúzió összeállítására is mód és lehetőség van, és én itt most a kitüntetést és egyéb dolgot nem szeretném belekeverni, mert több minisztériumban köztársasági elnök által különböző ünnepeken kerültek személyek kitüntetésre, és elsődlegesen főleg azok a személyek, akik a hátukon hozták ki az embereket, akár az ajkai rendőrök, tűzoltók, de magánszemélyek is. Hat fiatalt maga a köztársasági elnök tüntetett ki, tehát azt hiszem, erről nem kellene vitát indítanunk és folytatunk, mert nem ez a tárgya ennek a jelentésnek. Ha azt nézzük, hogy ombudsman is lenn volt és a 900 esetből össze-vissza 30 ember volt, aki az ombudsmannál

kért egyedi elbírálást és adott esetben felülvizsgálatot. Azt hiszem, ez a mai világban és valóságban, ott ahol hosszú évek kellenek ahhoz, hogy magát egy hasonló katasztrófát el tudjunk hártani és a kármentesítést, vagy adott esetben a kártalanítást meg tudják kezdeni, ilyenre még soha nem volt példa, hogy ilyen gyorsan ezt meg lehetett volna oldani egy országban. Csak röviden ennyivel szerettem volna kiegészíteni.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Én magam sem látom egyébként ezt a konklúziót olyan lényegű dokumentumnak, ami indokolná, hogy ezt így egy az egyben hozzacsatoljuk a vizsgálati anyaghoz, hisz ez a vizsgálati anyag önmagában is tartalmaz megállapításokat, és fogja tartalmazni a felelősség tényét.

Ami azt illeti, hogy azzal az állásponttal nagyon nem tudok egyetérteni messzemenőig, hogy olyan vizsgálati jelentést adjon ki a bizottság a kezéből, ami nem tartalmaz konkrét okokat és felelősöket. Ezért jött létre ez a bizottság. Biztos, hogy nem tudom a nevet adni olyan bizottsági jelentéshez, ami nem írja le konkrétan. Hiszen már itt az elmúlt 10 hónap során számomra is, meg szerintem több bizottsági tagtársam számára is teljesen körvonalazódott a történet. Azt gondolom, hogy megkerülhetetlen mind a MAL Zrt. menedzsmentjének, vezetésének, mindpedig a környezetvédelmi hatóság akkori vezetésének a felelőssége. Ezt szándékozom is feltüntetni ebben az anyagban, hiszen ebben nincs vita közöttünk, hogy a katasztrófát a kiömlött nagy mennyiségű lúgos zagy, vörösiszap okozta, ami normál esetben ilyen mennyiségben nem lehetett volna a tározóban. Abban sincs vita, hogy a bizottsági munkának a nagy részét töltötte ki itt az azon való polemizálás, hogy most veszélyes hulladék, nem veszélyes hulladék, egyáltalán hulladéknak számít-e a vörösiszap, és az egész abból indult ki, hogy annak idején a MAL Zrt. megrendelésére készült egy tanulmány, amit a tudományos akadémia részéről Szépvölgyi János jegyzett ellen, illetve Rédey Ákos a veszprémi egyetem részéről. Amely tanulmány kimondja, hogy az I-IX-es kazettákból kivett mintákban milyen anyagok vannak, milyen összetételben, és az alapján a vörösiszap nem minősül vörösiszapnak, és magát a X-es kazettát, ami átszakadt, ez alapján kezelték nem veszélyes hulladékként a benne lévő anyagot, illetve ez alapján nem sorolták be veszélyes üzemnek, a SEVESO direktíva hatálya alá nem tartozó üzemnek tekintették. Mindennek ez a kiindulópontja, hiszen az Európai Bizottsággal történő levelezést olvasva arra a megállapításra jutottam, hogy a SEVESO direktíva alá is azért nem sorolták be, mert ezt a tanulmányt lobogtatták akkor is. Veszélyes hulladéknak szintén azért nem sorolták be, mert akkor is ezt a bizonyos tanulmányt lobogtatták. Ehhez képest szerintem egyértelmű a környezetvédelmi hatóság felelőssége is, ugyanis 2003 júliusában már beadta az engedélyezés során a MAL Zrt. ezt az anyagot, amelynek következtében minősíteni kellett volna a környezetvédelmi hatóságnak ezt az anyagot, a vörösiszapot. Azonban ezt nem tette meg, egészen decemberig várt, csodák csodájára decemberben megváltozott a jogszabály és visszadobta a labdát a MAL-nak, ugyanis akkor már ne ma hatóság kötelessége volt a hulladékot minősíteni, hanem a termelőé. Így a hatóság lerázta magáról a felelősséget, a MAL Zrt. hozott egy tanulmányt, odaadta, hogy ez nem veszélyes anyag, a hatóság pedig azt mondta, hogy ha az akadémia és a veszprémi egyetem ezt aláírta, akkor ő nem tud mit csinálni, kiadja nem veszélyesre az engedélyt. Itt enyhén szólva is büzlik a történetet, és ebben biztos, hogy az eljárás elhúzásában és a labda visszapasszolásában is felelőssége van a környezetvédelmi hatóságnak. Ezeket a felelősségeket, a megállapított tényeket mindenképpen szeretném, ha az anyagban szerepeltetnék, mert tulajdonképpen ezzel tudnánk feltenni a pontot arra a munkára, amit az elmúlt 10 hónapban végeztünk. Belátom, hogy a szabályozás megváltozása vagy a bányászati hulladékokkal kapcsolatos szabályok vonatkoznak a vörösiszapra, az is fontos, meg az is, hogy az állami felügyelet milyen tevékenységet végzett, és hogy Bakonyi Árpád hogyan mondott köszönetet az állami felügyeletért. Ami szintén fontos és szintén szerepeltetni kell az anyagban, hogy például – ha

már Bakonyi Árpádnál tartunk – több alkalommal is valótlanságot állított a bizottság előtt és ennek nem tudjuk ma se az okát és a miéért, de ez tény, hogy ezt utólag sem tudta minden kétséget kizáróan megcáfolni.

Még sorolhatnám, még van egy csomó olyan dolog, ami mindenképpen kell, hogy szerepeljen az anyagban, tehát én úgy érzem, hogy azok alapján, mondom, nem ismerem még, hogy mi van ebben a jelentéstervezetben, most kaptam meg ide az asztalomra, hogy ha nem nevezünk meg konkrét okokat és felelősöket, akkor méltatlannak látom a bizottsághoz vagy egyáltalán indokolatlannak látom az egész elmúlt 10 havi munkát, ha nincsen konkrét eredménye. *(Jelzésre:)* Gyopáros képviselő úr, parancsoljon.

GYOPÁROS ALPÁR (Fidesz): Sok mindennel tudnék még vitatkozni, amit elnök úr elmondott, valószínűleg lesz is rá mód, amikor majd konkrétan az anyag tartalmáról fogunk beszélni. Egy elvi alap, hogy konkrét felelős megnevezése nélkül is eredményes lehet egyébként a bizottság munkája lévén, hogy pontosan annak az alapelvnek a kimondásával, hogy nem vagyunk nyomozóhatóság, ezért nem áll minden eszköz rendelkezésünkre természetesen, ezért nem biztos, hogy tudunk ilyen eredményt elérni, de az sem biztos, hogy nem, természetesen. Nyilván még egyszer mondom, majd a jelentés tartalma tárgyalásánál ez ki fog derülni mindannyiunk számára, viszont hogy egy kicsit operatívak legyünk, elhangzott néhány konkrét javaslat, egyrészt a 20 perces olvasási szünet, másrészt a konklúzió javaslat részévé való tétele. Szeretném, ha ez ügyben döntést hoznánk, ebben a két dologban, mert akkor tudnánk utána konkrétan a jelentés tartalmáról is beszélni.

ELNÖK: Azt gondolom, persze lehet róla szó, meg nyilván, ha a bizottság többsége megszavazza, akkor így is lesz. Most 20 perc alatt átfutjuk ezt az anyagot, és utána beszélünk róla, de lehet, hogy még célszerűbb lenne akkor, amikor a teljes anyag összeállt és van hosszabb idő, nem 20 perc, megismerkedni vele, akkor újra összeülni és akkor már a végleges verziót elismerni és elfogadni.

GYOPÁROS ALPÁR (Fidesz): Egyetértek, tennék egy másik javaslatot ebben az esetben egy apró észrevétellel, hogy ez legyen egy hét, amikor minden anyag minden bizottsági tag számára kiküldésre kerül. Ez alatt az egy hét alatt a bizottsági tagok tegyék meg írásban észrevételeiket, és ezt az együttes csomagot tárgyaljuk meg következő héten azzal az apró észrevétellel, hogy a hiányzó fejezetek természetesen kerüljenek kiküldésre ez alatt az idő alatt, és akkor jövő héten egy nagy lélegzetű bizottsági ülés keretében tudjuk véglegesíteni ezt az anyagot. Még egy apró észrevételem van, hogy ettől függetlenül én nem tekintenék el a konklúzióknak a javaslat részévé való tételétől, merthogy ez a függvénye annak, hogy a tételeken gondolkodjunk-e vagy sem.

ELNÖK: A már elfogadott szerkezeti felépítésbe hová férne be ez a konklúzió? *(Ékes József: A végére kerülne.)* A vizsgálóbizottság javaslatai fejezetben belül? *(Ékes József: Igen.)* Mivel javaslat érkezett, felteszem szavazásra, ki az, aki egyetért azzal, hogy ez a konklúzió nevű iromány a vizsgálati jelentés részét képezze nem ebben a formájában, hanem a megvitatott, végleges formájában, az kézfelemeléssel jelezze. *(Szavazás.)* 7. Ellene? *(Szavazás.)* Tartózkodik? *(Szavazás.)* Akkor a bizottság többsége úgy szavazott, hogy tegyük a jelentés részévé, úgyhogy akkor ezen is következő egy hét folyamán gondolkodni kellene még, hogy hogyan lehet ezen úgy módosítani, hogy tényleg valami értelme is legyen betenni az anyagba.

A továbbiakról. A mai ülésre ígértük, hogy a szakértők beszámolnak az általuk végzett munkáról és a konklúzióról, illetve konkrétan Kozéky László szakértő úr kért egy lehetőséget, hogy ő egy vetítéses prezentáció kapcsán előadja az általa feltártakat. Ami pedig magát a

jelentés többi részét illeti, most még a holnapi napon a hátralévő fejezetek, amik nem készültek el, kiküldésre kerülnek a bizottság tagjai részére, illetve egyben az egész anyag újra kiküldésre kerül, illetve ezzel egyidejűleg a többi érintettnek is már kénytelenek leszünk az idő rövidege miatt kiküldeni, mármint az érintett tárcáknak és a MAL Zrt.-nek. A jövő hétre az ő véleményük is reményeink szerint visszaérkeznek, és akkor egyben tudjuk akkor az egész anyagot lezárni és megtárgyalni. Jövő hét kedden pedig már egy végleges jelentést tudunk elfogadni és azt benyújtani az országgyűlés elé. Ha ebben nincs további észrevétel vagy ebben egyetértünk, akkor megadnám a szót Kozéky Lászlónak, hogy mondja el a szakvéleményét vagy adja elő.

Dr. Kozéky László szakértő előadása

DR. KOZÉKY LÁSZLÓ: *(Kivetítőt használ előadása megtartásához.)* Én még alkotok menet közben, nem teljesen kész az anyagom, de arra gondoltam, hogy a jobb megértéshez valakit talán érdekelne, hogy miért is szakadt ki a gát és milyen folyamatok vezettek hozzá. Nem politikai folyamatok, hanem műszaki-technológiai folyamatok, és ebből kellene levonni olyan konzekvenciákat, hogy akkor itt mi is történt végeredményben. Különösen, hogy kezdettől fogva én úgy érzem, hogy itt egy maszatolás megy, amelyik el akarja kendőzni a valós problémákat. Van itt már agyagelszappanosodás, ami máshol értelmezhetetlen dolog. Gondoljunk bele, hogy mi a szappan, olajsav káliummal, nátriummal, jó hogy nem olajon állt a gát. Akkor hidromechanikai talajtörés és sok olyan szép dolog, amit furcsállok, hogy mik vannak.

Ehhez képest viszont a meglévő effektusokkal senki nem foglalkozott, és azt szeretném, hogy elmondhassam, hogy mi az, ami látszik, hogy mi történt. Ezzel kapcsolatban talán először ez lenne, hogy hogy értelmezzük a hidromechanikai talajtörést. Itt egy felhajtóerő működik, és nem lúg keletkezik alatta, más elméletekben meg kimosódott minden és lúg keletkezett. Döntsük el, hogy lefele emelkedik, felfele emelkedik vagy mi lesz a gáttal, nézzük meg a törésképeket majd. Itt sokan elmondják, hogy a résfalazás miatt történt a csúszás és más okokból, pedig hát itt azért egy kicsit oda kellene már figyelni, hogy először is maga a bauxit és a belőle keletkezett vörösiszap agyagásvány, ő maga is vízzáró, egy áteresztési tényező. Régebben nem is lett volna ezzel probléma, mert azt is el kellene mondani, hogy a Bayer-technológia lényege nem az, hogy most híg vagy milyen, a lényege az, hogy lúgban főzöm ki, de a klasszikus Bayer-technológiában szűrőpréssel választottuk le a vörösiszapot, ennek megfelelően az olyan száraz volt, hogy abból csurgalékvizek már nem tudtak kijönni. A víztartalom a kapillárisokba pötyögött. Itt is pötyögött volna, sőt, mint ahogy a régebbi tározókban, ez egy vízzáró agyagréteggént funkcionált volna. Hogy ebből mégis átsurgott a lúgos oldat, az annak a következménye, hogy fel lett hígítva, és így teljesen más lett az áteresztési tényezője, valamint rajta volt még egy 7 méteres lúgrétegnek a hidrosztatikai nyomása. Nem is ez benne az érdekes, hanem az, hogy vegyük észre, hogy a résfalazás, amiről mindig azt mondjuk, hogy visszanyomta a vizet, ez igaz, de körbe van résfalazva, és a víz se ki, se be nem mozgott. Tehát ott egy állandó vízréteg van, ami vagy változik, vagy nem. Hogy változik-e, emelkedik-e meg a pH-ban megjelenik-e a beoldódás vagy valamilyen változás, ezt a monitor kutakban látni kellett volna, csak el voltak titkolva a monitor kutak eredményei is. Én jóindulatúan feltételezem, hogy nem volt ilyen változás, és nem volt ilyen előjel, de ha volt, ha nem, a MAL felelőssége látszik, mert innentől kezdve, miután ez egy zárt egységet képez, tehát se ki se be víz, a tulajdonképpeni vízszintet és vízminőséget az elszivattyúzással lehet biztosítani, ez pedig a MAL felelőssége. Viszont nem ez a fő probléma.

A fő probléma, hogy hogy tört ki a gát. A másik, hogy van olyan, hogy mert kicsúszott alóla a talaj. Tegyük fel, hogy ez igaz, ha valamiféle térfogatállandóság van, akkor mellette feltüremkedik. Pontosan a műholdas mérések kimutatták, hogy milliméter pontossággal nem

türemkedett fel semmi. Hasonlóan állt a talaj és nem is süllyedt, mert már hallottam olyat is, hogy tőzeg volt alatta és abba lesüllyedt. Nem süllyedt bele, nincs mellette, amiket mértek a műholdról, mínuszos hely. Tehát ez sem igaz.

Nézzük meg viszont, hogy mi történhetett. A műholdas mérésekből látszik, emellett a gát teteje valóban süllyedt, ami azt jelenti, hogy a gát anyaga zömül. Ez tiszta sor, és ez is egy érdekes felvétel, ez a szakadás után van. Látszik, hogy ez a darab befele dől, ez a fal kifele dől, mintha itt megemelkedett volna valami, de ezek csak képzelgések. Egy, itt nincs lyuk, amibe valami belezuhant volna. Fent fekszenek a kövön, nincs egy kimosott üreg, valószínűleg így a gát nem is alulról tört. Hogy nem felül szakadt ki, az is biztos, mert ott fehér, később szakadtak le onnan a kövek. Tehát ami nagyon érdekes dolog, hogy a gáttörés helye, amiben gyakorlatilag minden szakértő egyetért, a legtestesebb pontján van a gátnak, ahol a legerősebb.

A másik, hogy ha a gát belezuhant volna valamibe, mint ahogy itt például lesúvadt, akkor nagy darabokra törik. Ehhez képest nézzük meg a gáttörést, ez az a műholdas kép egyébként, ami azért is érdekes, mert nem véletlenül Kolontárról nem sokan hallottunk addig, amíg tragédia nem történt. Ez viszont egy 8 éves mérési sorozat, mert figyelték a rezervált titán-dioxidot. Igaz, hogy itt is nagyon süllyedt a gát, de mi az, hogy nagyon süllyedt. 10 centit a 25 méteres gát. Ha valaki járt temetőben, az tudja, hogy mennyit süllyed egy sír. Az, hogy itt csak 8 centiket süllyedt 8 év alatt, de itt is süllyedt, de mellette nem mozdult egy picit se.

Tehát amit figyeljünk meg, hogy nem leszakadt nagy darabokba, hanem apró darabokba szétvetődött. Tudom, hogy mindenki fél a robbanás szótól, a robbanás egy hirtelen energiafelszabadulás. Nem azt jelenti, hogy Gyurcsány ott settenkedett egy dinamittal, már elnézést. Egyszerűen darabjaira szétment, mint minden feszültséges anyag. Például ha belecsöppentek forró üveget vízbe, felénk ezt springlócnak hívják, az annyira feszültséges, hogy megpeccentem és millió darabra pattan. Ez a millió darabra való szétpattanás látszik, hogy utána leszakadt darabok is itt vannak, jól elkülöníthető. Vagy hasonlóan itt is a saroknál, apró darabokra ment, ripityára, szétvágódott az egész. Mitől tudott ez így szétmenni, mert hát ehhez energia kell egy ekkora gátnál. Itt van az a része megint, hogy visszatérünk a műholdas felvételekre, hogy valóban a gát viszont zömült, kristályosodott át. Sajnos nekem ebben van egy kis praxisom, mert pont ezeket az anyagszerkezeti mozgásokat vizsgáltam fiatalabb koromban. Olyan feszültségek tudnak kialakulni az anyagban, ha nem hagyjuk őket lecsengeni, ugyanis az új kristályos anyag térfogata teljesen más, mint az eredendő. Hatalmas feszültségek alakulnak ki, amik szét tudják robbantani az anyagot ripityára. Csak én ezt nem gondoltam először, hogy valóban vannak ekkora feszültségek a gáttestben. A geofizikai kutatóintézet kimérte, benne voltak a feszültségek. Tehát igenis szét tud robbanni, és akkor ha visszamennénk az előbbi ábrához, ahol láttuk a két helyet, akkor látszik, hogy itt valamiért eltört a gát. Biztos vagyok benne, hogy ez volt az első törés, majd megmondom, hogy miért. Már csak azért is, mert itt még folyt ki vörösiszap, amikor később megsemmisül a csővezeték, és majd itt a másik. Lényeg az, hogy kapunk egy gátszakasz-darabot. Amikor itt kapja az első ütést a gát, ez az az egy csepp energia, ami felszabadítja a benne lévő marha nagy feszültséget. Tehát ez az utolsó csepp, amitől kicsordul a pohár, és akkor itt eltörik a gáttest közepén. Nyilván végigrohan rajta egy lökeshullám. Erre már nem tud rohanni, mert itt eltört, folytonossági hiány van, nyilván a sarok felé megy. A sarokban pedig hogy vulgárisan fogalmazzak, nem tudja bevenni a kanyart, a vinkli nem működik neki, ott megáll és visszaverődik, tehát ezen a szakaszon állóhullámok fognak kialakulni. Ezt úgy kell elképzelni, mint amikor fogok egy rúgót, két pontját megfogom, közben megrántom és szaladnak benne a hullámok, csak hogy a terhelés a két ponton mindig fix lesz, kialakulnak a félhullámhossz többszörösei meg az állópontok, energiasűrűsödési pontok, de a két pont, ahol a rúgó vége van, az fix. Ez kapja a legnagyobb terhelést, szét is robban itt is meg itt is. Hogy ez az elmélet

jó-e vagy nem, ehhez a téli felvételeket kell megnézni, ugyanis a téli felvételeken nagyon jól látszik, hogy a gát szabályosan tört széjjel, rendszeres helyeken, pontosan ott, ahol az ilyen hullámcsomósodás sűrűsödési pontjai vannak. Ráadásul ez keresztben. Tehát máshol is eltört, csak itt volt ez a két végzetes dolog. Sőt, a legvégzetesebb itt volt, ahol ki tudott jönni a lúg. Egyébként ha ez egy száraztechnológia, akkor nem jön ki semmi, mint ahogy most is, a száraztechnológiával tört kövek közé lehet betárazni az agyagszerű anyagot. A kérdés az, hogy mi indította el, ezt az utolsó csepp lökést mi adta ide. Mi ott találtunk egy robbantási tölcsérré utaló nyomot. Ezt aztán lehet most ragoztatni jobbra, balra. Tulajdonképpen a probléma, az árulkodó nyom ez itt. Ez egy olyan fröccsenésnyom, ami fölülről hullik lefele, így tud kerek lenni. Mondhatnánk, hogy kispriccolódott a csőből, ami tönkrement, csakhogy ez nem igaz, mert nyilván ez a törés századmásodperceken belül bekövetkezett mind a két helyen, és rögtön az elején a saroknál megsemmisült a csővezeték, ami által nincs többlet nyomás alatt. Nincs benne túlnyomás, nincs minek kispriccelni. Kicsurogni mint gyenge izé még ki tud csurogni, de hogy ez felülről esik lefele, ez egyértelmű.

A másik egyértelmű nyom a gát mögötti lúg. Keressünk hozzá egy képet. Ezt közről tanulmányoztuk például itt is. Ez egy tölcsérszerű mélyedés, ami két tölcsérből áll majd össze. Van egy szívótölcsér, a robbanás hatására a lúgra, ahogy rápréselődik a kifolyó lúg, az egy dolog, de mellette van egy másik V alakú mélyedés is. Majd ezt elmondom, hogy miért lényeges. A vörösiszap fel szokott tapadni mint agyag a gát falára, sokszor ő védi. Itt nincs, itt lejött, leütődött róla, meg ez a gáttest arrébb lökődött, de ez nyilván nem egy paxiszerű vagy kézigránászerű anyag hatása, mert az képtelen lenne ezt megmozdítani. Én magam is tartalékos tiszt vagyok, robbantottam is egy párszor, lehetetlen lenne ilyen kisebb eszközökkel megoldani, vagy ha az ember pedig tudatosan szeretne ilyen csinálni, akkor nem így csinálja. Befúr, fojtást ad neki, most nem akarok belemenni a részletekbe, viszont az, hogy valaki félamatőr módon úgy gondolja, meg kéne a tetejét egy picit sturcolni, hogy menjen le a többlet, azt egy logikus feltevés. Én magam is főtechnológus voltam, meg is csináltam volna, őszinte leszek, mert még mindig egyszerűbb egy kis környezetvédelmi bírságot fizetni, mint nem termelni meg új tározót nyitni. Oszt, szoroz az ember, aztán csinálja a dolgát. Különösen, ha tudja, hogy mögötte vésztározó van. Nem tudom, miért nem működött a vésztározó. Itt voltak kijelölve a vésztározók. Nem is ez a lényeg. A lényeg az, hogy azt viszont, hogy ilyen óriási feszültségek fel vannak halmozódva a gátban, ezt senki nem feltételezhette, és ezt szabadította fel tulajdonképpen valaki talán jóindulattal. Nem tudom.

Az, hogy ezt az utolsó lökést hova tegyük, ezt nem tudom, azért kellene, hogy a politikus urak majd adjanak neki valami nevet, hogy most ezt robbantották, nem robbantották, belerúgtak vagy nem, de a többi az teljesen biztos, hogy a belső feszültségek robbantották szét a gáttestet. Miért fordulhatott ez elő? Azért, mert ezek extra magas gátak voltak. Ilyen magasat ilyen salakbetonból soha senki épített. Nem gondolták végig, hogy nem fog kijönni belőle a feszültség, és ilyen örült átkristályosodási folyamatok fognak végbemenni. Ez azért lényeges, mert mellette van még 50 millió tonna szürkeiszap ugyanilyen gáttal, hál' Istennek, alacsonyabbal. Elsőre ennyit szerettem volna elmondani. Valaki kérdezne valamit?

ELNÖK: Köszönöm. Ennyi? *(Dr. Kozéky László: Várom a kérdéseket.)* Jó, akkor felteszem a lehetőséget a bizottság tagjainak. *(Jelzésre:)* Parancsoljon, képviselő úr.

Kérdések, vélemények

GYÓRFFY BALÁZS (Fidesz): Köszönöm. Én nem vagyok műszaki ember, úgyhogy lehet, hogy majd laikusnak tűnő kérdéseket fogalmazok meg. Ha jól értelmezem, akkor volt a gátnál egy olyan feszültség, ami alapvetően megvolt. Most ilyen életszerű példákat hozok, például egy porcelán wc-csésze is elpattan, és egy hosszú repedés keletkezik, ilyesmit kell akkor elképzelni. *(Dr. Kozéky László: Pontosan így van, csak valaki megpöccintette.)* Jó, tehát

akkor ez lett volna a kérdésem, hogy jól gondolom-e. Akkor ez egy olyan vízió, ami arra irányul, hogy valaki esetlegesen mondjuk leeresztési céllal hozzányúlt a gátesthez, és egyébként egy alapvetően ártatlannak tűnő beavatkozással, pöccintéssel úgymond, idézőjelben mondom, ne értse senki félre, felrobbantotta úgymond a gátat, felszabadította ezt az energiát benne.

DR. KOZÉKY LÁSZLÓ: Nem tudunk neki nevet mondani, xy vagy mit bánom én, de valóban erről van szó. Valaki véletlenül, talán jóakarattal is, de felszabadította azt az energiát, ami egy tervezési hiba következtében volt benne. Nagyon rosszul látszik, ennek van egy milliméterpapír változata. Itt az lenne a lényeg, hogy nem nagyon látszik, csak halványan, hogy itt tocsog a lúg. Megmondom, ennek miért van jelentősége. A szívási tölcser nyilván rácuppan féloldalasan a résre, és ki is folyik belőle, de ha van egy másik V alakú tölcser, annak az aljából nem tud kijönni az iszap, az ott benne marad, tehát itt van egy másik tölcser.

GYÖRFFY BALÁZS (Fidesz): Bocsánat, és ez miért lényeges, hogy van még egy tölcser? *(Dr. Kozéky László: Az, hogy valaki oda bedobott valamit. Van egy robbantási tölcser meg a szívási tölcser egymás mellett.)* Akkor mégis valamiféle valóban emberi robbantás történt, nem a gátesten. *(Dr. Kozéky László: Én nem gyanakszom, én nem tudom másképpen megmagyarázni.)* És mondjuk ez hogyhogy nem volt hallható ez a robbantás?

DR. KOZÉKY LÁSZLÓ: Éppen ez az, hogy hallható volt, van egy szemtanú, csak én nem tudom, hogy ki az, mert provokáltam a kis Bakonyit, és ő nekem mondta, hogy ó, volt olyan, aki két robbanást hallott. Kettőt kell hallania, ugyanis egy, amikor bevágom azt a feltehetőleg paxitrudat, azért gondolom, mert ezt alkalmazzák arrafelé és praktikus. Vízálló gyújtózsínór, gyújtózsínór hosszával meg tudom oldani, hogy hány másodpercem legyen, hogy arrébb álljak egy kicsit, ez alkalmas rá, és van, aki ott tudja kezelni. Aki tudja kezelni, azt is tudja, hogy ezzel nem lesz felrobbantva a gát, az más kérdés viszont, hogy azt viszont ő nem tudja, hogy ebben feszültségek vannak. Azért mondom, mert össze kell szedni, indítórúd, bele a gyutacs, rá a zsinór, úgy ahogy illik. Miért lényeges ez? Itt van a gát, áll benne az iszap, fölötte a vöröslúg, nevezzük így. Ha bevágok egy gránátot, egy V alakú púpos tölcser fog keletkezni, ami szétüti az iszapot. Ha eltörik a gát, és ömlik kifelé belőle a trutyi, mint ahogy esetünkben is így jött az alján kifele, akkor egy ilyen féloldalas tölcser, szívási tölcser, ami ilyenkor megjelenik. Na most, hogy miért lényeges, hogy ott állt az iszap? Azért, mert van a szívási tölcser maradványa, és mellette ott áll a lötyty. Tehát van egy másik púp is, két púpból tevődik össze az, amit mutattam, és ismétlem, a fröccsenési nyom is ott van a gát tetején. Ezért gondolom ezt.

GYÖRFFY BALÁZS (Fidesz): Bocsánat, csak végighaladok a gondolatmenetemen, nyilván mindenkit hagyok kibontakozni. Milyen célt szolgálhatott ez a robbantás, nekem ez még nem tiszta, ha erre választ kaphatnék.

DR. KOZÉKY LÁSZLÓ: Magamból tudok csak kiindulni. Ha én egy gyári műszaki vagyok és látom, hogy végveszély van, akkor megpróbálok a tetejéből egy kicsit leengedni. Miért kell leengedni? Egyáltalán miért van fönn a lúg, ez egy külön kérdés. A lúg azért van fönn, mert áttértünk teljesen joggatlanul a száraztechnológiáról a zagytovábbításos technológiára. Mindenki azt mondja, hogy ez egy bevált technológia. Ez egy annyira bevált technológia, hogy ennek a technológiának eleme, hogy minden nap a melóst felküldöm életveszélyes helyzetbe, hogy evezgessen a lúg tetején és mérje meg, hogy milyen mély. Ez egy kiforrott technológia és azon érdemes elgondolkodni, hogy éveken keresztül a munkavédelem meg a KÖFE hogy reagálta le, de ezt hagyjuk.

ELNÖK: Szerintem szedjük ketté a kérdést. Van itt egy elmélet, ami arról szól, hogy miért és hogyan szakadt át a gát, és az nyilván nem is volt feladat meg nem is mennék bele ilyen messzemenőig, hogy itt kinek volt érdeke meg ki robbantotta föl, ha robbantás történt volna, (*Dr. Kozéky László: Azért mondom, hogy xy-t mondjunk.*) ezek elég súlyos vádak lennének, ha ezt így megfogalmazzánk. Én azt mondom, hogy figyelembe véve a Nemzeti Nyomozó Irodával történt egyeztetést is, minden kétséget kizáróan mind a mai napig nem lett bizonyítva, hogy ez nem így történt. Addig, amíg minden kétséget kizáróan vagy azt, hogy így történt, vagy az, hogy nem így történt, nem tudja valaki bebizonyítani, addig el kell, hogy fogadjuk, hogy ez is benne van a pakliban, vagy pedig valaki mondjon olyan bizonyítékot, ami esetleg ezt minden kétséget kizáróan megcáfolja. Lehet, hogy a Nemzeti Nyomozó Iroda fog ilyet tenni majd, ha lezárja a nyomozást, ilyet egyelőre még nem ismerünk.

DR. KOZÉKY LÁSZLÓ: A nyomokat kellene látni. A Nemzeti Nyomozó Irodában akikkel beszéltem, mind nagyon képzett jogász, államigazgatási főiskola.

ELNÖK: (*Jelzésre:*) Jávor Benedek jelentkezett az előbb.

JÁVOR BENEDEK (LMP): Köszönöm szépen. Azért beszéljünk világosan. Egy, a bizottság nem azért jött létre, hogy a Nemzeti Nyomozó Iroda hatásköreit átvegye és büntetőjogi ténymegállapításokat tegyen, hanem a katasztrófához vezető okok feltárásában működjön közre.

Kettő. Vegyük magunkat komolyan. Olyat a bizottság nem mondhat, hogy felrobbantották a gátat, hát mi nem tudjuk, hogy ki meg miért. Az, ami itt elhangzik, hogy tudatos, szándékos beavatkozással a gát felrobbantásra került, ez egy olyan súlyos tényállás, ami gyakorlatilag a terrorcselekmény tényállása, ami mellett nem lehet elmenni azzal, hogy mi nem mondjuk meg, hogy ki.

Ha ezt az állítást megteszi a bizottság, akkor mellé kell rakni, hogy ennek mi volt a célja. Itt elhangzott, hogy a célja az lett volna, hogy leeresszék a kazettát (*Dr. Kozéky László: Ez egy vélelmezés.*), ez egy vélelmezés, ez pedig nyilvánvalóan a MAL Zrt. közreműködését vagy megbízását feltételezi az eset kapcsán. Konkrétan a bizottság azzal vádolja a MAL Zrt.-t, hogy felrobbantotta a saját gátját. Ennek két oka lehetett, az egyik az, hogy úgy gondolta, hogy idő előtt be fog telni a tározó, mielőtt az új tározók megépülnének, és ezt megelőzendő megpróbál anyagot eltávolítani a tározóból. Ennek én megkockáztatom, hogy a létező legimbecilisebb módja, ha felrobbantja a saját gátját. Ehelyett akkor illegálisan, de le kell eresztenie a lúgot a gát tetejéről, tehát nem látok okot arra, hogy a MAL Zrt. egy nagyon kiszámíthatatlan kimenetelű kísérletre szánja el magát, hogy inkább robbant egyet a gátján, amire elég nehéz azt gondolni, hogy nem fog napvilágra kerülni a Nemzeti Nyomozó Iroda nyomozása kapcsán.

A másik ok az lehet, hogy már baj van a tározóban, már szakad a tározó, és a nyomást akarják csökkenteni egy hirtelen levezetéssel, hogy valami másik irányba, mondjuk ne a falu fel, ne Kolontár felé folyjon ki, hanem északi irányba, ahol dombok vannak, abba az irányba folyjon ki. Akkor viszont nem ez okozta a sarokban törést, hanem már a repedések megjelenése után következik be a robbanás. Ez az elmélet azért elég bizonytalan lábakon áll.

Három. Én azt gondolom, hogy miután ez az elmélet, jöllehet én elfogadom, hogy vannak olyan jelek, amik nem zárják ki ennek az egész elképzelésnek a valószerűségét, ez egy olyan súlyos állítás, hogy szerintem itt most nem az a kérdés, hogy minden kétséget kizáróan tudunk-e olyan bizonyítékot találni, amely cáfolja ennek az eseménysorozatnak a bekövetkeztét. Az ártatlanság vélelme figyelembevételével szerintem nekünk azt kell feltételeznünk, hogy a MAL Zrt. nem robbantotta föl a saját gátját, és akkor mondhatjuk ki,

hogy felrobbantotta a saját gátját, ha minden kétséget kizáróan bebizonyosodott, hogy ez megtörtént.

A kérdésem az, hogy kizártnak tartjuk-e, hogy robbantás nélkül a természetes folyamatok eredményeképpen, tehát az eddigi vizsgálat során elhangzott különböző összetevők eredményeképpen ez a gát átszakadhatott. Én megengedem, nem vagyok olyan képzett műszakilag, bár nekem is természettudományos végzettségem van, de én nem látom azt a bizonyítékot, ami kizárná, hogy természetes úton ez a gát átszakadhatott.

Ebben a helyzetben azt gondolom, a bizottságnak nagyon komolyan meg kell fontolnia, hogy magára húzza-e azt a politikai felelősséget, hogy egy ilyen nagyon durva állítást, amelynek a helyességéről én nem vagyok maradéktalanul meggyőződve, bevállal-e vagy sem, konkrétan megvádolja-e terrorcselekménnyel a MAL Zrt.-t avagy sem. Tehát azért az, amiről itt beszélünk, ennek nagyon komoly súlya van, és azt szeretném kérni, hogy ezzel a súllyal kezeljük az elhangzottakat. Az, hogy bekövetkezhetett így is, én elfogadom ezeket az érveket, hogy akár egy ilyen cselekmény is vezethetett ezekhez az eseményekhez, de nekem személy szerint egy kicsit kevés ahhoz, hogy ezt az állítást a nyilvánosság előtt egy parlamenti vizsgálóbizottság megtegye. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Természetesen azért rakjuk egy kicsit tisztába a dolgokat, hogy miért és hogyan került most sor erre az előadásra. Kozéky úr a bizottságnak a felkért szakértője, akit annak idején felkértünk erre a feladatra. Ő elkezdte vizsgálni anyagszerkezeti fizikusként, hogy mi vezethetett a gát robbanásszerű átszakadásához, és erre a következtetésre jutott, hogy ez robbantás is lehetett. Pont. Itt a vége. Innentől kezdve az, hogy vajon a MAL Zrt. sétált-e oda és dobott be egy rudat, hogy a fölösleget levezesse vagy bármi más, innentől kezdve maximum magánvéleményként kerülhet megfogalmazásra. A szakértői vélemény ott befejeződik, hogy ez ennek a következménye is lehetett. Ezt nekünk figyelembe kell vennünk. Az nyilván már a bizottság döntése lesz, hogy a végén elfogadott jelentésben ez milyen mértékben vagy hogyan kerül megemlítésre. Azt gondolom, hogy ezt mindenképpen a gát átszakadásának az okainál figyelembe kell venni, és az pedig, hogy felelősöket vagy bárkit megnevezzük, hogy ezt ki vagy miért okozta volna, ez már tényleg valóban nagyon súlyos bűncselekmény vád, ez a Nemzeti Nyomozó Irodának a dolga, hogy kiderítse, és amennyiben vizsgálódott ilyen irányba, akkor ezt nyilván meg is tette. Ha nem, akkor ez továbbra is egy feltételezés marad, és pontosan azért kell ezt is megemlíteni, mert ez is ugyanolyan feltételezés, mint a MAL Zrt. által, sőt még lehet, hogy megalapozottabb, mint a MAL Zrt. által emlegetett talajtörés vagy az összes többi verzió, hogy miért szakadt át a gát.

Mindettől függetlenül én azt megerősítem, hogy a katasztrófát valóban felhalmozódott, igen nagy mennyiségű lúg okozta, innentől kezdve majdhogynem másodlagos, hogy miért szakadt át a gát. Ha a lúg nem lett volna ott, akkor a katasztrófa nem következett volna be, ennyi, és ez az én véleményem. Ettől függetlenül azt gondolom, helyt kell, hogy adjunk ezeknek az észrevételeknek is, csak tudnunk kell, hogy hogyan kezeljük, illetve hogyan tudjuk majd ezt lekommunikálni. *(Jelzésre:)* Reagálni szeretne?

DR. KOZÉKY LÁSZLÓ: Az előbbi kérdésre, hogy miért kellett volna ezt csinálni, miért feltételezem? Egyszerűen azért, mert az elromlott a szűrőszivattyúja, az felhígította a lúgot. Kaptam egy olyan fülest a nyomozó irodától, hogy ezzel egyidejűleg a leszívó szivattyú is bedöglött, és így kénytelen volt felhalmozni. Dupla szivattyúhibák voltak. Egyrészt ki robbantotta fel különböző okok miatt, másrészt a leszívó szivattyú se ment rendesen, de ahogy ezt Juhász úr is bemutatta, gyakorlatilag majdnem betelt már a tározó, tehát a termelés folytatásához hely kellett.

Ami Jávor képviselő úr felvetését illeti, nyilván a politikai része engem nem érdekel, és valóban nem álltam ott senki kezét fogni, de az anyagszerkezeti része, hogy ez magától

történt-e vagy nem. Valóban a gátban a kristályosodás miatt voltak feszültségek, és pont azt mutattam ki hajdanán, hogy ezek önmaguktól is tudnak relaxálni, repedésekbe szétmennek. Úgy gondolom, hogy ilyenre volt is példa, amikor hébe-hóba iszapszivárgásokat tapasztaltak meg, meg piros volt a gát fala. Én ezeket ennek tudom be, de most az, hogy szisztematikus keresztrepedések vannak a gátban, az feltétlen az állóhullámok kialakítását és feszültség felszabadítást jelent a dologban. Az, hogy mitől szakadt föl, kérdés, hogy spontán elszabadulhatott-e az a pont. Nem tartom valószínűnek, mert az űrmérések lineárisak az időben, hogy hogy zömült a gát. Márpedig ha valaki csinált már ilyet szakadó diagrammal vagy valami hasonlót látott már közelebről, akkor tudja, hogy a kritikus pont elérése előtt a linearitás megszűnik, telítésbe megy, és majd utána következik be a leszakadás, de mi még vastagon a lineáris szakaszban voltunk. Ezért az, hogy a gát spontán eldobta volna magát, ezt nem feltételezem. Az viszont tény és való, hogy ha darabjaira megy a gát annyira, mint most, akkor is megtartja a száraziszapot annyira, mint most.

ELNÖK: *(Jelzésre:)* Ügyrendben kért szót Lasztovicza képviselő úr.

LASZTOVICZA JENŐ (Fidesz): Köszönöm szépen, elnök úr. Nekem lenne egy javaslatom, mert a mai ülésünknek a célja az volt, hogy elfogadjuk vagy összeállítsuk ezt a jelentést, ami azt jelenti, hogy már meghallgattunk mindenkit, új dolgok nincsenek, ebből merítve fogadjuk el ezt a jelentést. Elhangzott egy olyan javaslat, hogy halasszuk jövő hétre azt az ülésünket, mivel itt vannak olyan pontok, amelyek hiányoznak még, tehát nincsenek benne ebben a jelentésben, ahogy itt képviselőtársam is jelezte.

Nekem az lenne a javaslatom egyetértve Jávor Benedek képviselőtársammal, hogy itt nagyon sok minden olyan dolog elhangzott ma, amik feltételezésekre, ha-kra hivatkozva hangzottak el, amelyek szerintem nem tartoznak szorosán ide. A rendőrség, az ügyészség, megvannak azok a hatóságok, akik majd kinyomozzák, hogy mi a probléma. Itt robbantásokról is beszélgethetünk, én a honvédségnél voltam egy darabig műszaki százados, láttam én már vízi robbantást, tudom azt, hogy a robbantásoknál az erő merrefele hat. Kizártnak tartom, hogy egy viszonylag kis mennyiségű robbanóanyaggal lehetett volna ezt okozni. Biztos vagyok benne, hogy egész más okok voltak, mint a robbanóanyag, de ez nem is idetartozik.

Az én ügyrendi javaslatom az lenne, hogy zárjuk le az ülést, és a jövő héten kapjunk egy komplett jelentést az általunk is beküldött anyagokból, amelyeket képviselőtársaim hiányolt, hogy hiányoznak bizonyos pontok az anyagból. Akkor ülünk le, és mikor már mindenki el tudta olvasni, megrágni, esetleg szakértőivel megnézetni ezt az anyagot, ülünk le, és akkor döntsünk arról, hogy a parlament elé hogy, milyen formában juttassuk el. Javaslatom az, hogy zárjuk le az ülést, és amikor kész anyag van, jövő héten ülünk le, amikor már mindenki átolvasta, átnézte. Nem tudom, hogy ezzel egyetértetek-e. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Csak annyit fűznék hozzá, hogy teljesen az előre eltervezettek szerint haladunk, ugyanis ezek a köztes bizottsági ülések már azért lettek pontosan kitűzve, hogy folyamatában képpen legyünk a dolgoknak, mennyi fejezet készült el, mi az, ami még nincs meg, mikor fog egy végleges jelentés a bizottság asztalára kerülni, és a múlt heti bizottsági ülésen kérte szakértő úr, hogy ő ezt a szakértői véleményt itt most előadhassa. Azt gondolom, ez megtörtént. Ha nincs több kérdés hozzá, akkor azt gondolom, nincs semmi akadálya, hogy lezárjuk a bizottsági ülést, mert az érdemi részeket megvitattuk. Jövő héten pedig már a végleges bizottsági jelentést fogjuk, ha minden jól megy, akkor az érintett szervek véleményével együtt elfogadni, és ott zárul majd le a bizottság munkája, illetve a parlament elé terjesztjük a jelentést. Egyelőre itt tartunk, és akkor most kérdezem meg, hogy a teljes mai napirenddel kapcsolatban bárkinek van-e még kérdése, felvetése, véleménye,

hozzáfűznivalója? *(Nincs jelzés.)* Ha nincs, akkor egyben az ügyrendi javaslatnak eleget téve, de egyébként is, akkor berekesztem a mai... *(Jelzésre:)*, illetve akkor még Jávor Benedeknek szót adok utolsó szó jogán.

JÁVOR BENEDEK (LMP): Utolsó szó jogán, hogy jövő héten mikor várható az ülés, tekintettel arra, hogy a keddi éppen szokásos időpontban éppen nyakig leszünk a költségvetési vitában, tehát egyáltalán nem biztos, hogy alkalmas ez az időpont az ülés megtartására.

ELNÖK: Akárcsak egész héten, de mindenképpen jövő héten el kell fogadnunk a jelentést, tehát egy időpontot mindenképpen ki kell jelölnünk.

JÁVOR BENEDEK (LMP): Ha esetleg egy javaslattal élhetek, emlékeim szerint kedden még nem a költségvetés, hanem a megalapozó törvények, illetve kapcsolódó adótörvények vitája zajlik, és ez reggel 9-kor az előterjesztői expozéval fog kezdődni, valamint talán ezekhez most nem tudom pontosan, hogy időkeretes vagy vezérszónoki rendben fog-e menni, de talán a vezérszónoki szakasz fog lemenni reggel 8 órától, ez véleményem szerint eltarthat 10-11 óráig biztosan. Úgy gondolom, talán a bizottság tagjai között nem lesz olyan, aki vezérszónoki felszólalást kell, hogy mondjon a költségvetés kapcsán, esetleg a kedd reggeli időpont tűnik nekem olyannak, amikor leginkább megoldható.

ELNÖK: A javaslat kedd 9 óra. *(Dr. Aradszki András: Ma reggel is 9-kor volt Gazdasági és informatikai bizottsági ülésünk, elképzelhető, hogy lesz jövő héten is.)* Tekintve a teljes jelentést fogjuk átbeszélni és elfogadni, nem hiszem, hogy egy óra alatt ezt meg fogjuk tenni, úgyhogy azért rászánnék egy néhány órát. *(Gyórfy Balázs: Nem azt mondtam, hogy 9-ig fejezzük be, hanem kezdjük el nyolckor.)* Értem. Ha azt mondjuk, hogy délelőtt még más bizottsági ülések is vannak, akkor rakhatjuk délutánra is, de akkor meg már a törvények vitája van benn az ülésteremben, úgyhogy kérnék egy javaslatot. Reggel 9 hangzott el eddig, egy más időpontjavaslat? *(Ferenczi Gábor: Reggel 8.)* Reggel 8 ellen van-e kifogás, ellenvetés? *(Jávor Benedek: Nekem jó a 9 óra is.)* Akkor maradjunk a 9 óránál. Köszönöm szépen a részvételt.

(Az ülés befejezésének időpontja: 14 óra 15 perc)

Kepli Lajos
a vizsgálóbizottság
elnöke

Jegyzőkönyvvezető: Dancsecs Dóra